

Kunnskapsdepartementet

Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres ref: 17/2988

Vår ref: 2017/54897-2

Arkivkode: 008

Dato: 14.09.2017

Høringssvar fra Bufdir til KD på høringsnotat om forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven om plikt til intensiv opplæring og plikt til å samarbeide

Barne-, ungdoms og familiedirektoratet viser til brev av 14. juni 2017 fra Kunnskapsdepartementet med forslag til endringer i opplæringsloven og friskoleloven. Høringen gjelder lovendringsforslag om å innføre en plikt for skolene til å gi intensiv opplæring i lesing, skriving og regning til elever på 1. – 4. trinn til elever som står i fare for å bli hengende etter i opplæringen. Høringsnotatet inneholder også forslag om en plikt for skolen til å samarbeide med kommunale tjenestetilbydere om flerfaglig vurdering og oppfølging av elever med helsemessige, personlige, sosiale og emosjonelle vansker knyttet til opplæringen. Begge forslagene er omtalt i Meld. St. 21 (2017-2018) Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet. Høringsfrist: 20.09.2017

Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet støtter endringsforslagene. Vi vil understreke viktigheten av å se disse i sammenheng. Forebygging og tidlig innsats vil kunne bidra til å forhindre at problemer utvikler seg. Forebyggende arbeid gir både mindre belastning på individnivå, samt at det gir en samfunnsøkonomisk gevinst. Lovforslagene fra KD vil styrke skolens rolle i det forebyggende arbeidet.

Forslag om plikt til intensiv opplæring

*Forslag til ny lovtekst i opplæringsloven og friskoleloven – ny tekst§ 1-4 Tidleg innsats på 1. – 4. trinn
På 1. til 4. årstrinn, skal skolen sørge for at elevar som står i fare for å bli hengende etter i lesing, skriving eller rekning raskt får eigna intensiv opplæring slik at forventa progresjon blir nådd. På 1. til 4. årstrinn skal kommunen sørge for at den tilpassa opplæringa i norsk eller samisk og matematikk mellom anna inneber særleg høg lærartettleik, og er særleg retta mot elevar med svak dugleik i lesing og rekning.*

Bufdir er enig i at en plikt til å gi intensiv opplæring når elever henger etter faglig vil sikre at eleven får bedre og tidligere oppfølging enn i dag. For å komme tidligere inn, når elever strever både sosialt og faglig, er det behov for «oppdagerkompetanse» og gode rutiner for å følge opp eleven. Helsedirektoratet med flere direktorater, inkludert utdanningsdirektoratet, arbeider for tiden med å styrke kunnskapsgrunnlaget for tidlig innsats som grunnlag for å utarbeide en nasjonalfaglig retningslinje på hvordan tjenesteanstatter kan gå «fra bekymring til handling». Retningslinjen er ment

for alle relevante kommunale tjenester- inkludert skole og barnehager. Den vil primært ha fokuset på det å oppdage symptomer og tegn hos barn som kan vise til mer bakenforliggende årsaker, hva skolen kan gjøre og hvilke utfordringer som må løses på tvers av tjenester¹.

Buudir vil videre benytte anledningen til å orientere KD om at det er utarbeides nye retningslinjer for å avdekke og håndtere vold og overgrep mot barn og unge. Retningslinjene vil også være egnet til bruk i barnehage og skole. Retningslinjen lanseres av Buudir i slutten av 2017². Hvis eleven allerede er under omsorg av barnevernet, så foreligger det en veileder for samarbeid mellom barnevern og skole³.

Forslag om plikt til å samarbeide med andre kommunale tjenester

Forslag til ny lovtekst i opplæringsloven og friskoleloven - Ny lovtekst § 15-8

Skolen skal samarbeide med relevante kommunale tjenester om vurdering og oppfølging av barn og unge med helsemessige, personlige, sosiale eller emosjonelle vansker.

Buudir er av den oppfatning at det er svært positivt at skolen får en plikt til å samarbeide eller å legge til rette for et samarbeid mellom ulike tjenester innad i kommunen (eller interkommunalt) som kan hjelpe både elev og familien om nødvendig, for blant annet å sikre god sosial og faglig utvikling for elevene.

Det er viktig å samarbeide om forebyggende arbeid, men det er også nødvendig å legge godt til rette for systematisk samarbeid der hvor problemene har utviklet seg eller noe straffbart har skjedd. Buudir har ansvar for flere tiltak i «Opptrappingsplanen for vold og overgrep» som ble vedtatt av Stortinget i april 2017. Vold, overgrep og omsorgssvikt kan være en bakenforliggende årsak til helsemessige, personlige, sosiale og/eller emosjonelle vansker. Det er viktig at skolen blir en aktiv part i flerfaglig samarbeid både på system, men også på individnivå, som kan sikre at barn og unges vansker blir oppdaget og at det samarbeides på tvers for å finne gode løsninger for barnet/eleven. Vansker som kommer til uttrykk i skolen kan være symptomer på langt dypere og mer komplekse problemstillinger i barns liv, og rett hjelp fordrer evnen til å se og mot til å handle på mistanke om vold, overgrep eller andre type omsorgssvikt.

Buudir registrerer i vårt arbeid mot vold i nære relasjoner at det er flere profesjoner som har mangelfull kunnskap om temaene vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt. Det bør derfor vurderes om temaene bør integreres sterkere i grunnutdanningen til lærere. Sekundært at en løfter opp temaene vold og seksuelle overgrep i videreutdanningstilbudet for lærere. Det visers i den sammenheng til Barnevoldsutvalget/NOU 2017:12 Svikt og svik hvor det påpekes at etterutdanningstilbudet til lærere, om vold, seksuelle overgrep og omsorgssvikt ikke er tilstrekkelig. Barnevoldsutvalget understreker videre at læreres kompetanse må styrkes og at tilrettelegging av videreutdanning bør gjennomføres fordi det i dag ikke finnes noen tilgjengelige kurs pr i dag for lærere som tydelig legger vekt på vold, seksuelle overgrep eller omsorgssvikt mot barn.

¹ <https://helsedirektoratet.no/Lists/Publikasjoner/Attachments/339/Fra-bekymring-til-handling-IS-1742.pdf>

² https://www.buudir.no/vold/Status_vold/Det_offentliges_ansvar_tiltak_14_21/

³ <https://www.buudir.no/Barnevern/Skoleveileder/>

https://www.buudir.no/Global/Samarbeid_mellom_skole_og_barnevern_En_veileder_2016.pdf?epslanguage=no

Med hilsen

Mari Trommald (e.f)
Direktør

Wenche Mobråthen
Avdelingsdirektør for oppvekstavdelingen

Dokumentet er godkjent elektronisk og har derfor ikke håndskrevet signatur.